

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

P/12/162
LPO-4101-04-03/2012

Poznań, dnia 25 lipca 2012 r.

**Pani
Irena Wojewódzka - Kucz
Prezes Wielkopolskiego Stowarzyszenia
Na Rzecz Chorych, Niepełnosprawnych
i Ich Rodzin „Rehabilitacja”
im. Karola Marcinkowskiego
w Wągrowcu**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ (dalej „ustawa o NIK”), Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu przeprowadziła kontrolę działalności i finansowania, w latach 2009-2012 (do 31 marca), warsztatu terapii zajęciowej w Wiardunkach, prowadzonego przez Wielkopolskie Stowarzyszenie Na Rzecz Chorych, Niepełnosprawnych i Ich Rodzin „Rehabilitacja” im. Karola Marcinkowskiego w Wągrowcu (dalej „Stowarzyszenie”).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 29 czerwca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Prezes niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania Stowarzyszenia w zakresie organizacji i prowadzenia warsztatu terapii zajęciowej oraz wykorzystanie środków otrzymanych na dofinansowanie jego działalności.

1. Stowarzyszenie, jako jednostka prowadząca, w myśl art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych² (dalej „ustawa o rehabilitacji”), zapewniło organizacyjne i finansowe wyodrębnienie warsztatu terapii zajęciowej (dalej „warsztat”). Warsztat, zgodnie z § 9 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej³ (dalej „rozporządzenie”), działał na podstawie kompletnego i zatwierdzonego przez Stowarzyszenie regulaminu organizacyjnego.

2. Uczestnikami warsztatu były osoby posiadające, w dniu przyjęcia, aktualne orzeczenie, o którym mowa w art. 6b ust. 3 ustawy o rehabilitacji, ustalające niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności, ze wskazaniem uczestnictwa w terapii zajęciowej.

Liczba uczestników warsztatu, na koniec lat 2010-2011, wynosiła 30 i 35 osób i była zgodna z postanowieniami umowy o utworzenie i finansowanie działalności bieżącej warsztatu, zawartej przez powiat obornicki ze Stowarzyszeniem w dniu 18 października 2004 r. (dalej „umowa o finansowanie”). Liczba

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

² Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.

³ Dz. U. Nr 63, poz. 587.

uczestników warsztatu, od dnia 1 marca 2012 r., wynosiła 34 osoby i była o jedną osobę mniejsza od przewidzianej w umowie o finansowanie. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK w Stowarzyszeniu (22 czerwca 2012 r.), do warsztatu nie przyjęto żadnej osoby, pomimo że na przyjęcie oczekiwało siedmiu kandydatów. Za okres od 1 marca 2012 r. do 22 czerwca 2012 r., Stowarzyszenie otrzymało na dofinansowanie kosztów działalności warsztatu - w związku z pobytem jednego uczestnika – środki Funduszu w kwocie 4.932 zł.

W latach 2010-2012 (do 31 marca), do warsztatu przyjęto 10 osób. Uzgodnienie przyjęcia do warsztatu, o którym mowa w art. 10f ust. 2 ustawy o rehabilitacji, polegało na informowaniu powiatowego centrum pomocy rodzinie o przyjęciu uczestnika. Centrum nie kwestionowało przyjęć tych osób. Z warsztatu odeszło w tym czasie czterech uczestników, przy czym żaden z nich nie opuścił warsztatu z powodu podjęcia jakiegokolwiek zajęcia zarobkowego lub podjęcia nauki.

Zalecenie uczestnictwa w terapii zajęciowej, w myśl art. 6b ust. 3 ustawy o rehabilitacji, wskazywane jest w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności. W orzeczeniach o stopniu niepełnosprawności dwóch, spośród siedmiu oczekujących na przyjęcie do warsztatu osób, nie wskazano uczestnictwa w terapii zajęciowej. W ocenie NIK, już na etapie przyjmowania zgłoszenia – wpisu na listę oczekujących, kandydat powinien spełniać wszystkie kryteria przyjęcia do warsztatu, a więc powinien posiadać właściwe orzeczenie .

3. Rehabilitację zawodową i społeczną w warsztacie – zgodnie z umową o finansowanie – prowadzono, w latach 2010-2011, w sześciu - a w 2012 r. - w siedmiu pracowniach i obejmowała ona 10 różnych form terapii oraz dziewięć rodzajów treningów. Jednym z rodzajów treningu był trening ekonomiczny. Środki pieniężne w ramach treningu ekonomicznego były przyznawane zgodnie z zasadami ustalonymi w regulaminie organizacyjnym, a ich przyjęcie każdorazowo było potwierdzane przez uczestników warsztatu. Również dysponowanie środkami przez uczestników odbywało się zgodnie z przyjętymi w regulaminie zasadami.

4. W warsztacie, zgodnie z art. 10a ust. 4 ustawy o rehabilitacji, działała rada programowa, która dla każdego uczestnika warsztatu corocznie opracowywała indywidualny program rehabilitacji. Programy te były niekompletne, nie określono w nich bowiem planowanych efektów realizacji indywidualnych programów rehabilitacji (art. 10a ust. 3 pkt 5 ustawy o rehabilitacji).

Rada programowa, w latach 2010-2011, dokonywała okresowych i kompleksowych ocen realizacji indywidualnych programów rehabilitacji uczestników warsztatu. Nie zajmowała jednak stanowiska w kwestii osiągniętych przez nich postępów w rehabilitacji, co było niezgodne z art. 10a ust. 5 ustawy o rehabilitacji. Dwa razy w roku, w latach 2010-2011, rada dokonywała oceny indywidualnych efektów rehabilitacji uczestników. Ocen tych dokonano jednak bez udziału uczestników warsztatu, co było niezgodne z § 14 ust. 2 rozporządzenia.

5. Stowarzyszenie nie zapewniło ochrony danych osobowych uczestników warsztatu. Żadnemu z uczestniczących, w latach 2010-2012 (do 31 marca), w przetwarzaniu danych osobowych pracownikowi warsztatu, administrator danych osobowych (Prezes Stowarzyszenia), nie nadał wymaganych upoważnień. Przetwarzanie danych osobowych uczestników przez kadre warsztatu odbywało się zatem wbrew art. 27 i art. 37 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych⁴. Niezgodnym z art. 39 ustawy o ochronie danych osobowych było z kolei niezaprowadzenie przez administratora danych ewidencji osób upoważnionych do ich przetwarzania.

6. Składane przez Stowarzyszenie powiatowi obornickiemu roczne sprawozdania z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych warsztatu były niekompletne. Sprawozdania te nie zawierały informacji o liczbie uczestników, którzy poczynili postępy w zakresie zaradności osobistej i samodzielności, rehabilitacji społecznej i zawodowej, wraz z opisem tych postępów (§ 21 ust. 2 pkt 2 lit. „e” rozporządzenia) oraz informacji o decyzjach podjętych przez radę programową w stosunku do uczestników warsztatu, wobec których rada programowa dokonała oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji (§ 21 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia).

7. W warsztacie zatrudnionych było – na koniec lat 2010-2011 i na 31 marca 2012 r. – odpowiednio 11, 10 i 12 osób. Stan zatrudnienia w ujęciu etatowym (na 31 marca 2012 r.) był wyższy od ustalonego w umowie o finansowanie o 1,7 etatu. Ponadto, pomimo wymogu określonego w umowie o dofinansowanie, okresowo nie były obsadzone stanowiska instruktorów w działających w warsztacie pracowniach: gospodarstwa domowego (od 20 listopada 2011 r. do 1 lutego 2012 r.), artystyczno-ogrodniczej (od 18 marca 2012 r. do 9 kwietnia 2012 r.) oraz krawiecko-dziewiarskiej (od 1 kwietnia 2012 r. do 10 kwietnia 2012 r.).

Kwalifikacje zatrudnionych w warsztacie instruktorów terapii zajęciowej, na dzień 31 marca 2012 r., nie odpowiadały wymogom umowy o finansowanie. W myśl § 3 umowy, osoby te powinny posiadać kwalifikacje

⁴ Dz. U. z 2002 r. nr 101, poz. 926 ze zm.

wymagane dla pracowników samorządowych zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego⁵. Wszyscy zatrudnieni w warsztacie instruktorzy posiadali wprawdzie przynajmniej wykształcenie średnie, jednak żaden z nich nie ukończył wymaganej policealnej szkoły o specjalności terapeuta zajęciowy.

8. Na dofinansowanie działalności warsztatu, Stowarzyszenie – w latach 2010-2012 (do 31 marca) – otrzymało dofinansowanie z Funduszu w łącznej kwocie 1.037.225 zł (443.880 zł w 2010 r., 463.880 zł w 2011 r. i 129.465 zł do 31 marca 2012 r.). Środki powiatu obornickiego przyznane Stowarzyszeniu były mniejsze od minimalnego limitu (10%) ustalonego w art. 10b ust. 2a ustawy o rehabilitacji, i wynosiły, w latach 2010-2012, odpowiednio 9,18%, 9,64% i 9,27% kosztów działalności warsztatu. Pozostała część kosztów (odpowiednio 0,82%, 0,36% i 0,73%), zgodnie z art. 10b ust. 2b ustawy o rehabilitacji oraz postanowieniami umów o dofinansowanie kosztów działania warsztatu zawartych przez powiat obornicki ze Stowarzyszeniem (umowy z dnia: 8 marca 2010 r., 18 stycznia 2011 r. i 30 stycznia 2012 r.), była finansowana przez Stowarzyszenie.

W latach 2010-2012 (do 31 marca), Stowarzyszenie uzyskało przychód ze sprzedaży towarów i usług wykonanych przez uczestników warsztatu w ramach programu terapii, w łącznej wysokości 6.715,60 zł (3.258,60 zł w 2010 r., 2.965,70 zł w 2011 r. i 491,30 zł do 31 marca 2012 r.). Przychód ten, zgodnie z § 10 ust. 2 rozporządzenia, w całości przeznaczono na pokrycie wydatków związanych z integracją społeczną uczestników.

Do kosztów działalności warsztatu dofinansowanych środkami Funduszu, Stowarzyszenie zaliczyło tylko te wskazane w § 19 ust. 1 rozporządzenia.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) zapewnienie ochrony danych osobowych uczestników warsztatu,
- 2) określanie w indywidualnych programach rehabilitacji planowanych efektów rehabilitacji i dokonywanie ocen tych efektów przy udziale uczestników,
- 3) zajmowanie przez radę programową warsztatu stanowiska w kwestii osiągniętych przez uczestników postępów w rehabilitacji,
- 4) przekazywanie powiatowemu centrum pomocy rodzinie kompletnych rocznych sprawozdań z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych warsztatu,
- 5) zapewnienie zgodności kwalifikacji instruktorów terapii zajęciowej z wymogami umowy o finansowanie.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Prezes w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

⁵ Wymagania te zostały określone w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. Nr 50, poz. 398 ze zm.).